

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Гігієни та екології

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ОСНОВИ ПАТЕНТОЗНАВСТВА»

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 222 «Медицина»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація -

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма)
«Медицина»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс другий

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
гігієни та екології

Протокол від
“27” серпня 2024 року № 2
В.о. завідувача кафедри

_____
(підпис) проф. Завгородній І.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем громадського здоров'я
та гігієни

Протокол від
“28” серпня 2024 року № 1
Голова

_____
(підпис) проф. Огнєв В.А.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Завгородній І.В., в.о.завідувача кафедри гігієни та екології, доктор медичних наук, професор
2. Голданська А.В., асистент кафедри гігієни та екології

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

П. І. Б. викладача	Посада, вчене звання, вчене звання, науковий ступінь	Професійні інтереси	Посилання на про файл викладача
<u>Голданська Анна</u> <u>Вадимівна</u>	<u>асистент кафедри</u> <u>гігієни та екології</u>	<u>Юриспруденція,</u> <u>Інтелектуальна</u> <u>власність</u>	<u>Moodle:</u> https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5850 <u>Моб. тел.: +38 0934873517</u> <u>av.holdanska@knmu.edu.ua</u>

Контактний тел.: +38(057) 707-73-81,
kaf.nniih.hihieny@knmu.edu.ua

Інформація про консультації

Очні консультації: розклад та місце проведення згідно з розкладу навчального відділу.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться в умовах кафедри гігієни та екології, ХНМУ

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Основи патентознавства» складений відповідно до освітньо-професійної програми «Медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень вищої освіти у галузі знань - 22 «Охорона здоров'я» спеціальності - 222 «Медицина».

Опис освітнього компонента (анотація) Україна вступила на шлях розвитку ринкової економіки, що передбачає високий рівень творчої діяльності, освіти, інтелектуальної власності. Охорона інтелектуальної власності відіграє важливу роль у виробничий, підприємницькій, комерційній діяльності підприємств та організацій України усіх форм власності. Практично в кожному товарі, що реалізовується, «заховані» результати творчої, інтелектуальної діяльності. У даному курсі вивчаються право інтелектуальної власності, об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності, джерела права інтелектуальної власності, охорона винаходів, корисних моделей, промислових зразків, сортів рослин, топографій інтегральних схем, авторське право та суміжні права. Курс дозволяє розширити світогляд студента та виробити навички для самостійної роботи. Таким чином, актуальне вивчення навчальної дисципліни «Основи патентознавства» у системі підготовки магістрів.

Предметом вивчення освітнього компонента є вивчення теорії, методики та практики управління інтелектуальною власністю.

Міждисциплінарні зв'язки: медичне правознавство.

Пререквізити. Вивчення компоненту ґрунтується на вивченні курсу правознавства загальноосвітньої школи.

Постреквізити. Основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента «Основи патентознавства» є освоєння необхідних знань системи інтелектуальної та промислової власності у винахідницькій та патентно-ліцензійній діяльності, методологічних основ створення об'єктів промислової власності, захисту патентних прав, міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав, а також системи патентної інформації; вміння використовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень і творчої продукції, провести патентно-інформаційні дослідження в галузі медицини, знайти аналоги і оформити заявку на об'єкт промислової власності.

1.2. Основними завданнями вивчення компонента є формування у уявлення про сучасний стан розуміння взаємозв'язків інтелектуальної власності з її провідними умовами розвитку — працею, спілкуванням, пізнанням; формування індивідуальної спрямованості на винахідництво.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральної: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальних компетентностей:

ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК7 – Здатність працювати в команді.

ЗК10 – Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11 - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК16 – Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я

ПРН 23. Застосовувати в професійній діяльності та професійному саморозвитку сучасні цифрові, інформаційно-комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення

ПРН 26. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.

ПРН 31. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума - як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальний навичок (Soft skills):

- комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації),
- робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна плитка),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги),
- лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації),
- спортивний розвиток та ефективний відпочинок (реалізується через: різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя),
- емпатію (реалізується через: поважне ставлення до думки та етичних міркувань, вигляду та поведінки інших людей),
- стресостійкість (реалізується через: роботу у групі з представниками інших професійних груп різного рівня та віку в непередбачених обставинах та ситуаціях).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки:
		2-й -й
		Семестр
		3-й – 4-й 2-й
		Лекції
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 32 самостійної роботи студента – 88	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	0 год. год.
		Практичні
		32 год. год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		88 год. год.
		Індивідуальні завдання: -
Вид контролю: залік		

2.1 Опис дисципліни

2.2.1. Лекцій Не передбачено навчальним планом.

2.2.2. Семінарські заняття Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ в спеціальність. Історія винахідництва.	2
2	Державна патентна система України. Документальні аспекти патентознавства Висвітлення змісту правовідносин у сфері інтелектуальної власності в Україні, інфраструктуру, яка забезпечує реалізацію державної політики захисту прав інтелектуальної власності. Зміст охорони права інтелектуальної власності, її правові інститути та нормативно-правове забезпечення.	4
3	Одержання державної охорони на об'єкти інтелектуальної власності в Україні. Структура заявки на винахід (корисну модель). Охоронні документи	4

	Складання заявки – перший етап правового захисту передбачуваного винаходу (корисної моделі). Своєчасне та правильне складання заявки на винахід (корисну модель) – необхідна умова ефективного захисту інтересів держави та винахідників, а також наступного ефективного використання винаходу (корисної моделі) в науці та практичній діяльності.	
4	Об'єкти винаходів (корисних моделей) та їх суттєві ознаки. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності Об'єктом винаходів та корисних моделей в Україні згідно з Законом, може бути продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо), процес (спосіб). Об'єктом корисної моделі, правова охорона якій надається згідно з Законом, може бути пристрій або процес (спосіб).	4
5	Авторське та суміжні права До основних об'єктів авторського права відносять твори у галузі науки, літератури і мистецтва, а саме: літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо), виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори, комп'ютерні програми, бази даних, музичні твори, аудіовізуальні твори, твори образотворчого мистецтва, твори архітектури, фотографічні твори, твори ужиткового мистецтва тощо.	4
6	Експертиза заявок на винаходи та корисні моделі Експертиза заявки на винахід проводиться Установою відповідно до Закону і встановлених на його основі правил. Особливості проведення, строки	2
7	Патентна інформація. Патентно-інформаційний пошук. Internet-ресурси До найбільш поширених джерел патентної інформації відносять патентні бюлетені патентних відомств та описи до патентів. МПК є засобом для єдиного в міжнародному масштабі класифікування патентних документів і являє собою елективний інструмент для споживачів, які здійснюють пошук патентних документів з метою встановлення новизни та оцінки вкладу винахідника в заявлене технічне рішення. Уніфікація методології та стандартизація документації є важливою частиною підвищення ефективності патентно-інформаційних досліджень в медицині. Патентні дослідження є обов'язковою складовою всіх науково-дослідних робіт і супроводжують їх на всіх етапах їх виконання. Регламентуються патентні дослідження ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок виконання». Пошук може бути реалізованим в різних пошукових системах (інформаційно-пошукові, документальні, фактографічні та комбіновані) та за допомогою різних засобів (ручних, механізованих та автоматизованих).	4
8	Захист прав у сфері інтелектуальної власності. Міжнародне співробітництво Захист прав на об'єкти промислової власності в адміністративному та судовому порядку. Захист авторського права і суміжних прав. Контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності. Співробітництво з ВОІВ, участь України у СОТ, заходи, спрямовані на інтеграцію до Європейського Союзу	4
9	Поняття академічної доброчесності, основні інструменти та правила її дотримання	4

	Академічна доброчесність означає, що в процесі навчання чи досліджень здобувачі освіти, викладачі та науковці керуються, передусім, принципами чесності, чесною праці та навчання. Плагіат, списування, несанкціоноване використання чужих напрацювань є неприйнятним і жодним чином не толеруються в спільноті. Основними питаннями підвищення якості освіти є оновлення цілей і змісту навчання, розроблення нових освітніх механізмів та формування нових підходів до навчання медиків для своєчасного формування негативного ставлення до порушення норм та принципів академічної доброчесності.	
Усього годин		32

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з фахом та розвитком винахідницької діяльності	8
2	Система державного патентного захисту в Україні та основи патентної документації	10
3	Процедура набуття правової охорони на результати інтелектуальної діяльності	10
4	Об'єкти інтелектуальної власності та етапи їх "життєвого" циклу	10
5	Правова охорона авторського права та суміжних прав	10
6	Проведення експертизи заявок на об'єкти інтелектуальної власності	10
7	Джерела патентної інформації та методи їх пошуку	10
8	Захист прав інтелектуальної власності та міжнародна співпраця	10
9	Академічна доброчесність у науковій та освітній діяльності	10
Усього годин		88

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті»

Знання здобувачів оцінюються з усіх видів навчальних занять за такими критеріями:

1) **«відмінно»** – відповідає високому (творчому) рівню компетентності:

- здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

2) **«добре»** – отримує Студент за двома рівнями оцінювання залежно від набраної кількості балів та відповідає достатньому (конструктивно-варіативному) рівню компетентності:

- здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- здобувач вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати

власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

3) «**задовільно**» – отримує здобувач за двома рівнями оцінювання залежно від набраної кількості балів та відповідає середньому (репродуктивному) рівню компетентності:

- здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні

4) «**незадовільно**» – відповідає низькому (рецептивно-продуктивному) рівню компетентності:

- здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів. Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для дисципліни, вивчення якої завершується у поточному семестрі та формою її контролю є диференційний залік, середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

Заохочення та стягнення. За участь у науково-дослідних студентських конференціях, у наукових дослідженнях, у опитуваннях студент може отримувати додаткові бали 1 – 10.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача здійснюється за виконання завдань викладача:

- доповідь реферату на практичному занятті 0 – 2 бали;
- доповідь з презентацією на практичному занятті 0 – 3 бали,
- доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 0 – 5 балів;
- участь у науково-практичній конференції – 5 – 10 балів

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється шляхом самостійного опрацювання теоретичного матеріалу, із подальшим усним опитуванням, тестуванням та обговоренням теми пропущеного заняття із викладачем. У разі достатнього рівня знань з відповідної тематики академічна заборгованість вважається ліквідованою. Безоплатне відпрацювання здійснюється протягом 30 днів з моменту пропущеного заняття (без надання дозволу з деканату), якщо термін з моменту пропущеного заняття перевищує 30 днів відпрацювання здійснюється тільки у разі надання дозволу на ліквідацію академічної заборгованості із деканату із урахуванням наявності дисципліни у переліку дисциплін, відпрацювання пропущених занять з яких здійснюється на платній основі.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті» (таблиця 1, 2).

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2.

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік (відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...») проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД (таблиця) та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка визначається в балах від 120 до 200 та відміткою «зараховано», «не зараховано».

3.2.-3.3. Питання до заліку та іспиту та контрольні питання:

1. Основні положення Паризької конвенції 1883 року.
2. Аналіз історії винахідництва у медицині.
3. Поняття інтелектуальна власність.
4. Поняття "істотні відмінності" та "позитивний ефект" в сфері інтелектуальної власності.

5. Патентоздатність об'єкта.
6. Основні акти законодавства України в сфері інтелектуальної власності.
7. Правова охорона інтелектуальної власності в Україні.
8. Основні функції Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ).
9. Напрямки діяльності служби інтелектуальної власності ХНМУ (структурного підрозділу).
10. Патентні бюлетені, що видаються в Україні. Структура бюлетеней.
11. Характеристика річного звіту УКРНОІВІ.
12. Об'єкти винаходу (корисної моделі).
13. Спосіб, як об'єкт винаходу (корисної моделі).
14. Пристрій, як об'єкт винаходу (корисної моделі).
15. Речовина, як об'єкт винаходу (корисної моделі).
16. Етапи життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності.
17. Структура заявки на винахід (корисну модель).
18. Формула винаходу (корисної моделі). Обмежувальна і відмітна частини формули.
19. Проведення експертизи заявки на винахід та на корисну модель.
20. Формальна експертиза та кваліфікаційна експертиза - умови проведення.
21. Порядок передачі майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності.
22. Патентний пошук. Мета проведення патентного пошуку.
23. Десятькова Класифікація Дьюї (короткий опис).
24. УДК та мета її створення.
25. Види захисту прав інтелектуальної власності.
26. Порухення прав інтелектуальної власності.
27. Особливості цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності.
28. Відшкодування шкоди, як спосіб захисту прав інтелектуальної власності.
29. Кримінально-правовий захист прав інтелектуальної власності.
30. Адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності.
31. Митний контроль при переміщенні об'єктів інтелектуальної власності через кордон.
32. Характерні риси захисту від недобросовісної конкуренції у сфері інтелектуальної власності.
33. Становлення авторського права в Україні. Міжнародна оцінка становища в Україні.
34. Об'єкти авторського права.
35. Структура заявки на об'єкт авторського права.
36. Умови реєстрації авторського права.
37. Поняття та види знаків для товарів і послуг.
38. Умови надання правової охорони знаків для товарів і послуг.
39. Службовий твір.
40. Суб'єкти права інтелектуальної власності на службові твори.
41. Ліцензійний договір.
42. Академічна доброчесність. Сутність поняття.
43. Доброчесність у навчанні.
44. Нормативні документи щодо питань академічної доброчесності.
45. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Університети учасники. Партнери проекту.
46. Бібліотеки. Національний репозитарій академічних текстів.
47. Репозитарій ХНМУ.
48. Поняття плагіату. Різновиди плагіату.
49. Що не є плагіатом. Як уникнути плагіату.
50. Правила цитування. ДСТУ "Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання".
51. Наказ, положення ХНМУ про "Перевірку текстів на плагіат".
52. Системи перевірки текстів на плагіат.

53. Методи приховування плагіату.
54. Кодекси честі. Практика дії кодексів у закордонних університетах.
55. Кодекс корпоративної етики ХНМУ. Кодекс честі ХНМУ.
56. Міжнародна практика боротьби з академічною недоброчесністю.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Реферати, презентації з теми – 2 додаткових бали.

3.5. Правила оскарження оцінки

Оцінка з дисципліни може бути оскаржена на підставі вимог «Положення про організацію освітнього процесу у ХНМУ» № 370 від 27.08.2019 р. із доповненням згідно з наказу № 114 від 20.05.2020 р.

4. ПОЛІТИКА КОМПОНЕНТА

Вимоги компонента. Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка.

Здобувачі можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання – строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Заохочується участь здобувачів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО). Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Поведінка в аудиторії:

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять **дозволяється:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити воду;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття
- **заборонено:**
- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів. Застосовувати електронні гаджети для гри, листування у соціальних мережах (за виключенням перерви), гучних розмов тощо. Не

допускаються користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Організація інклюзивного навчання в ХНМУ здійснюється відповідно до Положення «Про організацію інклюзивного супроводу освітнього процесу в Харківському національному медичному університеті», затвердженого наказом ХНМУ № 195 від 21.12.2023.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра гігієни та екології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із змінами та доп.).
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (із змінами та доп.).
3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII (із змінами та доп.).
4. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені Наказом МОН України від 22.01.2001 № 22 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001 р. за № 173/5364.
5. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені Наказом МОН України 15.03.2002 № 197 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 15 квітня 2002 р. за № 364/6652.
6. ДСТУ 3575-97. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення. - 01.01.1998. - К.: Держстандарт України, 1997. - 16 с. - (Держ. стандарти України).
7. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР XII (із змінами та доп.).
8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (із змінами та доп.).
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доп.).
10. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (із змінами та доп.).
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X (із змінами та доп.).

Допоміжна

1. З окремих питань проведення експертизи на винахід (корисну модель): методичні рекомендації. - Державне підприємство "Український інститут промислової власності", 2014. - 141 с.
4. З окремих питань проведення експертизи заявки на знак для товарів і послуг: методичні рекомендації. - Державне підприємство "Український інститут промислової власності", 2014. - 172 с.
5. З окремих питань проведення експертизи заявки на промисловий зразок: методичні рекомендації. - Державне підприємство "Український інститут промислової власності", 2014. - 45 с.
6. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підручник / М.В. Вачевський, В.Г. Кремень, В.М. Мадзігон та ін.; за ред. проф. М.В. Вачевського. - К.: ВД Професіонал, 2005. - 448 с.
7. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: навчально-методичний посібник / Н.В. Стукало, К.В. Ковальчук, М.В. Литвин та ін. / ДНУ ім. О.Гончара, кафедра міжнародної економіки і світових фінансів. - Дніпропетровськ, 2013. - 44 с.

8. Федулова Л.І. Інноваційна політика: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К.: Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.
9. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко правові аспекти: навч. посібник / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. - К.: "Центр учбової літератури", 2014. - 276 с.
10. Ward M. Intellectual Property And The Law: The Comprehensive Guide to Protection of Intellectual Property / M. Ward. – Straightforward Publishing, 2021. – 180 p.
11. Howell C. Law Express: Intellectual Property Law / C. Howell, B. Farrand. – Pearson Education, 2018. – 240 p.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/simple/> - Українська патентна база;
2. <https://worldwide.espacenet.com/> - Всесвітня патентна база;
3. <https://ukrpatent.org/uk> - сайт Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ);
4. <https://korolenko.kharkov.com/> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка;
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> – офіційний вебпортал парламенту України; головна сторінка розділу "Законодавство України".

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex

В.о. завідувача кафедри

проф. Завгородній І.В.